

25.85x31.59	1	18	עמוד	הארץ - the marker	11/01/2018	61828146-6
ות לאומית בטכניון ד"ר ראובן גל - בהקשר למוסד נאמן - 85300						

המדינה רוצה שמשרתי הקבע בצה"ל יעברו לדרום? שתשלם להם

ההערכות של המדינה על מעבר המוני של אנשי הקבע לדרום מתגלות כאופטימיות מדי: מחקר של חוקרים מהטכניון ומאוניברסיטת בן גוריון קובע כי קיים פוטנציאל למעבר של עד 3,000 איש וכי ייתכן שיעברו כמה מאות בלבד • כדי לעמוד ביעדים שקבעה, תיאלץ המדינה לפתות את החיילים בעשרות אלפי שקלים לשנה • לפי המחקר, אנשי הקבע אינם צפויים לתרום באופן משמעותי לפיתוח האזור

יעל דראל

דרומה פנה ממציא המחקר על מעבר מחנות צה"ל לנגב

מספר משרתי הקבע שיעברו

7,000-6,000

תחזית המדינה

3,000-2,500

הערכות המחקר

חבילת התמריצים

- חימום מלא של דמי שכירות בחלק מהיישובים
- מענקים למתמידים בדיוור
- רכב צמוד
- מענקי רכישה
- הלוואות בתנאים מועדפים
- חימום מלא למגורים בירוחם, ערד, דימונה ואופקים

הדמיה של קריית התקשוב בבאר שבע הדמיה: קולקר קולקר אפשטיין אדריכלים

מח לא אמרו על מעבר מחנות צה"ל לאזור הדרום? שמדובר בהחייאת חזונו של דוד בן גוריון, בהפרחת הנגב, ובחילוף הפריז פריה הדרומית ממצבה העגום באמצעות הבאת עשרות אלפי חיילים לבסיסים החדשים. ואולם, מחקר חדש מעריך כי אלפים בודדים מאנשי הקבע שישרתו בדרום יכנימו להעתקת לשם את מקום מגוריהם.

העברת בסיסי צה"ל לדרום נחשבת לאחד הפרויקטים הלאומיים המורכבים והחשובים שבוצעו בשנים האחרונות. על פי הערכות רשמיות של משרדי הממשלה, מהלך זה אמור להביא למעבר של יותר מ-30 אלף משרתים לנגב – מהם 6,000 אנשי קבע, שיחזקו כלכלית את מטרופולין באר שבע.

מחקר חדש של חוקרים ממוסד שמואל נאמן בטכניון, בשיתוף אוניברסיטת בן גוריון בנגב, שהוזמן על ידי משרד המדע, הטכנולוגיה והחלל, מגלה כי בין התחזיות האופטימיות לבין המציאות קיים פער מטריד: כך, בעוד המדינה העריכה כי 6,000-7,000 אנשי קבע יעברו לנגב, תחזיות המעבר היא ליותר לטענתם הן

בין 2,500 ל-3,600. לפי המחקר, הפרויקט עלול להסתכם בפועל במעבר של כמה מאות בודדות של משרתי קבע בלבד. זאת ועוד, מהמחקר, שני כתב בהובלתו של ד"ר ראובן גל ממוסד שמואל נאמן, עולה כי אם המדינה תרצה להגדיל

13.5 אלף חיילים עתידיים לשרת בקריית ההדרכה החדשה – אך מתוכם רק 750 אנשי קבע. אלא שמחברי המחקר מציינים כי מתוך היצע זה אופי השירות של 500 משרתיים (קצינים ונגדים) כולל "תפי קידים מתחלפים", כך שההנחה היא שהם לא יעברו לשרת בדרום למשך יותר משנתיים. "היתרה הם 250 נגדים, חלקם כבר מתגוררים באזור, ולכן אינם בעלי פוטנציאל הגירה למטרופולין באר שבע".

ראובן גל צילום: רמי שלוש

"יעדיפו לנסוע הלון וחזור כל יום"

האם אנשי הקבע שיואלו להתיישב בדרום יועילו בפיתוח מטרופולין באר שבע? החוקרים מביעים פסימיות בעניין זה. לדעתם, בניגוד לתחזיות – אנשי הקבע אינם צפויים לתרום באופן משמעותי לפיתוח האזור. לדבריהם, "ככלל, סוגיית הגירתם של אנשי הקבע היא שולית לפיתוח הנגב". למעשה, החוקרים מציינים כי הנגב נמצא כיום בתנופת פיתוח הגדולה בכמה מידות מפותנציאל המעבר אליו. כך, בעוד המדינה מקרמת את הקמתן של עשרות אלפי יחידות דיור במטרופולין באר שבע, להערכתם מספר משפחות הקבע שעתיד להיאלץ לעבור אלפי בודדים.

אחת הרוגמאות במחקר עוסקת בהקמתה של קריית ההדרכה החדשה שהחלה את פעולתה לפני כשנתיים בצומת הנגב ("עיר הכה"דים").

מהלך נוסף שנבחן הוא העברת יחידות אמ"ן למתחם ליקיט-עומר, שבו עתידה לקום קריית מודיעין חדשה. הקמת הקריה מתעכבת, אך על פי התוכניות הנוכחיות היא אמורה להתחיל לפעול ב-2022 ולאכלס 11 אלף חיילים. מתוך אוכלוסייה זו יש 3,400 אנשי קבע, ש-63% מהם צפויים להיות רווקים, או לא נשואים. אלא שכאמור, בעוד שלב השירות מוגדר לטענתם כשלב הכרחי להגירת אנשי הקבע למטרופולין באר שבע, כיום יש מחסור בפלח הדיור המיועד להכשרה ארוכת טווח הן בבאר שבע והן ביישובים סמוכים כמו דימונה, ירוחם וערד. זאת ועוד, בקריית המודיעין אמורים לשרת נוסף על אנשי הקבע 5,250 חיילי חובה – אלא ש-50% מהם מיועדים להתגורר בבסיס. "מהמחקר החדש עולה כי כבר תהא, הערכות ריאליזטיות בצבא מצ"ש

ביעות על שיעור נמוך מבין משרתי הקבע שישקול מעבר לדרום, כשהצפי הוא לנשירה משירות קבע בשיעור המעבר הראשוניים, בבחינת 'מי שיוכל לברוח יברח', נכתב במחקר. אחת המסקנות העולות מהמחקר היא כי פוטנציאל המעבר הגדול ביותר לאזור באר שבע גלום נכון להיום דווקא באוכלוסיות צעירות בעלות העדפות מגוריים כפריות. ברמה המהותית, מסקנות המחקר סותרות את האמירה המקובלת שלפיה אנשים יגיעו לפריפריה אם רק ידאגו שם לתעסוקה הולמת – ומגלות כי זהו אינו תנאי מספק.

"ההחלטה להעביר את מחנות צה"ל לדרומה התקבלה לא רק למען צה"ל, אלא גם למען חינוך הנגב ומטרופולין באר שבע, הן מבחינה כלכלית והן בהיבטים הטכנולוגיים, שכן מעבר זה כולל את חיל המודיעין והאגף הטכנולוגי – היחידות שמהן נוצרה תעשיית ההייטק הישראלית, הסטארט-אפ ניישן" אומר ד"ר גל. "אלא שהמחקר שלנו מצא שבניגוד לתחזיות, הרי שבפועל צפויים לעבור לדרום רק 1,000 משרתי קבע או פחות מכך, משום שעל פי הממצאים שלנו מרביתם יעדיפו לנסוע הלון חזור כל יום מהמרכז לנגב, על פני מעבר לדרום שיהייב גם מעבר של בני משפחותיהם. המדינה בהחלט תצטרך להשקיע בתמריצים בנושא זה, במקביל לכך שיהיה עליה להקטין את הכראיות של אותן נסיעות יומיות, באמצעות הפחתת ההסעות ממרכז הארץ".

תוצאות המחקר החדש דומות לאלה של מחקר קודם, שערכה ד"ר מירב אהרון גוטמן מהפקולטה לארכיטקטורה ובנינו ערים בטכניון, במימון ובתמיכה של מכון גזית-גלוב לחקר גרל"ן במימון רכז הבינתחומי הרצליה. אהרון גוטמן אף רמזה כי הדרג המקצועי עי הצבאי שטיפל בתהליך המעבר לדרום ידע את האמת, אך הדבר לא מנע מפוליטיקאים ומי גורמים שונים להפריח הבטחות, ולהציג את מעבר המחנות לנגב בתור "אירוע דיור" – כלומר, להמשיך לפמפם את המסר שלי פיו אנשי קבע יגיעו בהמוניהם ליישובי הנגב. הטענה הזאת עוררה זעם רב במשרד הביטחון וכי כנס שנערך במאי האחרון במרכז הבינתחומי, ונדהתה על הסף על ידי אנשי המינהלת שנכחו בכנס שבו הוצגו תוצאות המחקר.